

Mõningaid killukesi Eesti erakoolidest

Haridus- ja teadus-ministeeriumi andmetel on Eestis 48 erakooli, kus lapsed saavad omandada põhi- ja/või keskharidust. On nii kristlikke, waldorfi kui ka erivajadustega õpilastele sobilikke programme ja siis lihtsalt nn. tavalisi erakoole.

Üle Eesti leidub mitmeid venekeelseid erakoole, Soome kooli ja lisaks kaks Euroopa kooli (Tallinnas ja Tartus). Et haridus- ja teadusministeeriumilt koolitusluba saada, on teatud standardid juba ette antud nii kooli õppekava kui ka ainekavade osas. Seepärast pole ka erakoolide õppekavades väga suuri erisusi võrreldes riiklike koolidega. Üldjuhul seisneb erinevus paaris aines ning väärtuste süsteemis.

Erakoolid on oma olemuselt tasuliseks alternatiiviks riiklikule süsteemile ja pakuvad õppemaksu eest perele lisaväärtusi, mida riiklik süsteem mingil põhjusel ei saa kõigis koolides pakkuda.

Ahto Orav, Audentese Erakooli direktor, on seda meelt, et harmoonilise inimese kujunemise ja arengu aitavad tagada paljud erinevate valdkondade teadmised ja oskused, mida täiendavad tervislikud eluviisid, elementaarne füüsiline võimekus ning pingetaluvus.

Kooli õppe- ja kasvatusprotsessi peamine eesmärk on luua tingimused õpilaste igakülgseks arenguks, aidata lastel kujuneda teadlikeks, vastutusvõimelisteks, pidevalt muutuvast ühiskonnas toimetulevateks ja positiivse ellusuhtumisega maailmakodanikeks. Kooli õppekavast ja -korraldusest tulenevalt peab iga kooli vastu võetud õpilasel olema võimalus saada haridust vastavalt tema eeldustele ja võimetele.

KRISTLIKUD KOOLID

Kaarli Erakool (Tallinnas)

Kaarli kogudus on oma nime saanud Rootsi kuninga Karl XI järgi, kes andis loa ehitada Kaarli kirik ja kinkis kirikule ka tornikellad. Sellest tulenevalt kannab ka kool Rootsi kuninga

Kaarli Erakool asub samanimelise koguduse juures Tallinnas.

eestipärast nime. Direktor Signe Ausi sõnul tuntakse Rootsi-maaga teatud emotsionaalselt sidet. “Oleme mõelnud kontakti loomise peale ja ka rootsi keele õpetamisele põhikooli vanemas astmes.”

Tänapäevane Kaarli Erakool sündis lapsevanemate ja kogukonna initsiatiivil ning läh-tuub oma tegevustes kristlikult maailmavaatest ja väärtustest, õppimisest kõikide meeltega

Tallinna Toomkoolis õpetatakse tüdrukuid ja poisse lahus.

Pr. Aus räägib, et majanduslike väljakutsete kiuste on valitud väikese kooli tee – iga aastal võetakse vastu ainult 18-20 last. Lisaks kasvatusle erineb Kaarli kool tavakoolidest eelkõige väärtuskasvatuse poolest, mis toetub kristlikule maailmavaatele. See tähendab nii väärtusõpetuse tunde, hommiku- ja söögipalvet kui ka näiteks kirikukalendri rütmi järgimist.

Koolis algab esimese võrkeelena saksa keele õpe esimesest klassist, millele liitub inglise keel kolmandast klassist. Koolidirektor selgitab keelte valikut järgmiselt: “Oleme valinud vähem tuntud ja raskema keele esitaks just selleks, et ühtlustada algkooli lõpuks mõlema keele oskus, aga ka kultuuri ja religioosse konteksti tõttu. Põrume tavapärasest rohkem rõhku ka muusikale ja liikumisele.”

Küsimusele selle kohta, mille üle Kaarli kooli õpilased eriliselt uhkust tunnevad, vastas üks õpilane väga armsalt: “Mul on siin sõbrad ja see on nagu teine kodu.”

Tallinna Toomkool

Tallinna Toomkool taas-avati 2011. aastal ja iga aastal avatakse üks uus klass. Seega sel sügisel alustab neli klassi, kahe paralleeliga. Ajaloolises kontekstis on tegemist Eesti vanima kooliga – esimesed toomkoolid rajati juba 13. sajandil ja Tallinna Toomkoolist on esimesed kirjalikud teated aastast 1319.

Direktor Egle Viilma sõnul on Tallinna Toomkooli eesmärgiks kristlikele väärtustele ja kultuurile toetuva kaasaegse heatasemelise üldhariduse sidumine kaunitel kunstidel põhineva huvitegevusega õpilasesõbralikus ja õpetajat väärtustavas keskkonnas, luues nii eeldused vaba tervikliku isikuse kujunemisele.

Tallinna Toomkooli on direktori sõnul oodatud kõik õpilased, kes on läbinud tutvusuuringu ja ületanud n.ö. 0-kriteeriumi. Lisaks toimub vestlus vanematega, et välja selgitada, kas pere väärtushinnangud ühtivad kooli omadega.

“Täna meie koolis õppivatest õpilastest on umbes kolmandik luterlased, teine kolmandik kuulub mõnda teise kirikusse ja kolmas kolmandik ei kuulu ühtegi konfessiooni. Samas just see viimane kolmandik pe-redest on rõhutanud, et tänases segases maailmas on neile oluline, et kool, kus nende laps õpib, oleks kindlate ja traditsiooniliste väärtustega,” selgitab pr. Viilma.

Koolil on kaplan, kes viib iga nädalal läbi hommi-kupalvurhvakalendril jälgitakse on valitud väikese kooli tee – iga aastal võetakse vastu ainult 18-20 last. Lisaks kasvatusle erineb Kaarli kool tavakoolidest eelkõige väärtuskasvatuse poolest, mis toetub kristlikule maailmavaatele. See tähendab nii väärtusõpetuse tunde, hommiku- ja söögipalvet kui ka näiteks kirikukalendri rütmi järgimist.

Koolis algab esimese võrkeelena saksa keele õpe esimesest klassist, millele liitub inglise keel kolmandast klassist. Koolidirektor selgitab keelte valikut järgmiselt: “Oleme valinud vähem tuntud ja raskema keele esitaks just selleks, et ühtlustada algkooli lõpuks mõlema keele oskus, aga ka kultuuri ja religioosse konteksti tõttu. Põrume tavapärasest rohkem rõhku ka muusikale ja liikumisele.”

Küsimusele selle kohta, mille üle Kaarli kooli õpilased eriliselt uhkust tunnevad, vastas üks õpilane väga armsalt: “Mul on siin sõbrad ja see on nagu teine kodu.”

Püha Johannese Kool (Tallinnas)

Püha Johannese Kool on kristlik erakool, mille algatajateks on ortodoksi kiriku liikmed. Koolis on kõige aluseks ühtehoided ja koostöö põhinev õhkkond.

Direktor Liivika Simmuli sõnul välditakse nende koolis võistlemist ja pingeritta seadmist, samuti numbriskaalal hindamist kuuni kuuenta klassini. Selline usalduslik õhustik aitab kõige paremini omandada uusi teadmisi. Väike kool voi-

Püha Johannese Koolis on väikesed klassikomplektid.

maldab ka olla tihedamas ühenduses õpilaste peredega.

Kooli õppeprogramm põhineb täielikult riiklikule õppekavale, rõhuasetus väärtuskasvatusele ja väiksemad klassikomplektid võimaldavad seda riigikoolidest paremini ellu rakendada.

Vastavalt riikliku õppekava soovitusel kasutab kool kujundavat hindamist numbriskaala asemel. Õppeainete valik on Püha Johannese Koolis riigikooli omast rikkalikum, lapsed õpivad esimesest klassist inglise ja vene keelt keelekümbluse meetodil.

Lapsed hindavad oma kooli tänu selle sõbralikule õhkkonnale – koolis õpetavad direktori sõnul lapsed õpetajad, kes ei praga.

WALDORFKOOLID

Rakvere Vanalinna Kool

Waldorfkooli on Eestis kokku üheksa. Neist noorim on Rakvere Vanalinna Kool, mis asutati aastal 2011.

Kooli õppeprogramm põhineb waldorffõppekaval. Waldorffõppekava omakorda põhineb antroposoofilisel inimõpetusel, kus on oluline, et lastele õpetatakse seda, mis on just selles vanuses lastele huvipakkuv.

Lisaks tavalistele klassidele õpetatakse Rakvere Vanalinna Koolis lapsevanemate soovil mitmeid lapsi ka kodusõppel. Kokku on kooli nimekirjas 54 õpilast. Paul Priks, kooli eestvedaja, räägib: “Kooli on oodatud kõik lapsed, kes tavakooli. Mingeid erisusi ei ole.

Kuna meil puudub oma tugisüsteem, siis erivajadustega lapsi ei suuda me piisavalt aidata.”

Rootsiga seob kooli hr. Priksi sõnul see, et muusikataundides kasutatakse Rootsis Järnas tehtud Choro'i floote. Lastele meeldib selles koolis õppida, kuna kõik tunnevad kõiki.

ERIVAJADUSTEGA LASTE KOOLID

Käo Põhikool (Tallinnas)

Käo Põhikool alustas tegevust 2011. aastal ja see on päevakeskuse lastele loodud väike erakool, kooli nimekirjas on 36 õpilast. Kõigi õpilaste õpetamine toimub individuaalsete õppekavade alusel, mis lähtuvad kooli õppekavast. Kooli õppekava lähtub riiklikust õppekavast.

Käo Põhikooli direktor Liina Pihol rõhutab, et Käo Põhikoolis õpivad samad lapsed (raske- ja sügava puudega), kes pealelõunasel ajal saavad olla päeva-

See kaunis kunstitöö on valminud Käo Põhikooli õpilase poolt.

hoiu teenusel Päevakeskuses Käo.

Kooli visiooni järgi on õppimine iga inimese tervikliku arengu osa ja loomulik vajadus ning põhiõigus, mille teostamise eelduseks on humaansed, sh. sallivushoiakud ja demokraatlikud koostöösuhted koolis.

Kooli õppekava läbinud õpilane omandab oskused võimalikult iseseisvaks osaluseks ühiskonnas ja pereelus. Põhikooli õpilase tervikliku arengu teenistusse lülitatakse koordineeritud õpe ja õpiabi; sotsiaalhoolekande tugiteenused, rehabilitatsiooniteenused ning lapsevanema poolne tugi.

NÄITEID “TAVALISTEST” ERAKOOList

Audentese Erakool (Tallinnas)

Noorim Waldorffkool Eestis on Rakvere Vanalinna Kool.

eluterve ellusuhtumine, positiivne mõtlemine ning võime soovitud tulemuse nimel pingutada.

Omandatud hariduse tasakaal ei väljendu lõputunnistustel, vaid jääb läbi väärtushinnangute, suhtumiste ja töökspidamise inimest mõjutama terve elu.

Audentese Erakooli peamiseks püüdluseks on olla ühele sobivaid arenguvõimalusi, eneseteostust, kvaliteetset haridust ja turvatunnet pakkuv kool.

Selle elluviimiseks jagab kool vanematega vastutust lapse kasvatamisel ja arendami-

sel, toetab kodu ja kooli ühiseid väärtushinnanguid ning diferentseerib õppe vastavalt õpilase eeldustele.

Koolis on väikesed klassid (algkoolis maksimaalselt 18 õpilast, põhikoolis maksimaalselt 20 õpilast klassis), kus õpetajatel jätkub tähelepanu kõigile õpilastele ja saab kõiki vajalikul määral järele aidata.

Esimeses kooliastmes ei panda hindeid, vaid antakse sõnalisi hinnanguid ja kirjeldavat tagasisidet lapse arengu kohta.

Kooli üheks olulisimaks püüdluseks on vaimse, füüsilise ja sotsiaalse turvalisuse tagamine koolis, mis väljendub kiusamise ja vägivalda elimineerimises, kohustuslikus koolivormis, tervisele toetumise ja eluviisi jälgimises, liikluskasvatuse õppetöösse integreerimises, õppe- ja kasvatusspetsialistide tugivõrgustiku olemasolus jms.

Ahto Orav jutustab, et nende kooli jaoks on väga tähtis koostöö kooli ja kodu vahel ning lapsevanemate valmisolek panustada lapse arengusse.

“Meie kool väärtustab õpilaste terviklikku ja tasakaalustatud arengut ning hindame eelkõige õpilase personaalset arengut ja iseseisvaks eluks vajalikku ettevalmistust.”

Kooli õppe- ja kasvatus-töö peamiseks eesmärgiks on mitmekülgse ja tasakaalustatud hariduse pakkumine ning võimalikult harmoonilise isikuse kujundamine, kes on kooli lõpetades valmis iseseisvaks eluks ja panuse andmiseks ühiskonda.

Audentese Erakooli õppekava on võrreldes riikliku programmiga täiendatud põhikoolis mitmete oluliste ainetega (inglise keel suurendatud mahus alates 1. klassist, vene keel alates 4. klassist, arvutiõpetus alates 1. klassist, tantsu- ja käitumisõpetus algkoolis, liiklusõpetus ja -kasvatus algkoolis, majandus- ja keskkonnaõpe põhikoolis).

Gümnaasiumiastmes on koolis rahvusvaheline õppekava *International Baccalaureate Diploma Programme* (IBDP), mille sisu, meetodid ja lähene-mine erinevad olulisel määral riiklikust õppekavast.

IBDP õppetöö toimub inglise keeles eesmärgiga tagada õpilastele rahvusvaheliselt tunnustatud haridus ja ette-

Audentese Erakoolis on esikohal lapse mitmekülgne areng.

valmistus erinevates välismaa kõrgkoolides edasiõppimiseks.

Kooli õpilased tunnevad erilist uhkust suhete üle õpetajatega – need on avatud, sõbralikud ja võrdsel tasemel. Koolil on ka suurepärased sportimisvõimalused ja tunnustatud spordiringide juhendajad.

Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasiumi õpilane.

Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium

Sütevaka gümnaasium asutati okupatsiooniaja lõpus, 1990. aastal, vastukaaluks nõukogude koolile.

Kooli õppekava hõlmas filosoofiat, eetikat, religiooni- ja kultuurilugu, ladina keelt, muusika- ja kunstiajalugu. Neid aineid sellel ajal Eesti koolides ei õpetatud.

Direktor Andres Laanemets räägib, et Sütevaka gümnaasiumi loomisest tänaseni valitseb õpilaste ja õpetajate vahel usalduslik ja siiras õhkkond. “Usume, et oleme suutnud ühendada tervikuks kõrged õppetöö tulemused ning koolipere erilise rahulolu ja uhkuse oma kooli üle.”

Direktori hinnangul on Sütevakas kõrgemad nõudmised ja suurem vabadus kui riigikoolides. Näiteks on koolis lisaks riiklikele eksamitele kolm kohustuslikku kooli lõpuksamit ja kaks uurimistööd gümnaasiumiastmes.

Sütevakas on võimalik valida üle kahekümne valikaine vahel ning oluliselt rohkem panustatakse võrkeeltele õppimisele. Vabaduse ja usalduse näitena võib tuua selle, et gümnaasiumiastme õpilastel on tundidest puudumisõigus. See õigus ei ole küll absoluutne, puudumistel on teatud piirid ning kontrolltööde ja arvestuste ajal tuleb kohal olla.

Valikainena on Sütevakas võimalik õppida rootsi keelt. Si-demetest Rootsiga veel nii palju, et Sütevakk oli väliseestlaste pagulasajakiri Rootsis, kus Sütevakas kirjutati kui hõõguvate süte, lootuse ja ühtehoidmise sümbolist.

Direktor räägib, et selle ajakirja lugemine on koolipere inspireerinud. “Õpilased tunnevad uhkust koolipere heade omavaheliste suhete üle, samuti hindavad nad professionaalseid ja sõbralikke õpetajaid. Sütevakalastel on tugev meie tunne, erilised traditsioonid ja tugev vilistlaskond.”

MARGE SASSI

Paldiski tuumaobjekti hakatakse euroraha toel korrastama

Eesti Valitsus kiitis heaks keskkonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse esitatud eelnõu, mille järgi saab Paldiski kunagise tuumaobjekti lõplikuks demonteerimiseks vajalikeks uuringuteks kasutada 2,1 miljonit eurot.

Enne demonteerimist tuleb teha eeluuringuid. (Foto: www.envir.ee)

Eestile kogu vastutus endise tuumaobjekt radioaktiivsete jäätmete ohutu käitlemise ning tuumareaktorite käitusest kõrvaldamise eest. Endise tuumaobjekti ohutuks muutmise eest suuda mahutada lahtivõetavaid reaktorisektioone.

1960. aastate algul rajatud Nõukogude laevastiku tuumalveelaevade õppekeskuses seisati reaktorid 1989. aastal ning tuumakütus eemaldati viis aastat hiljem. Samas jäi

ohutusnõuetele vastav radioaktiivsete jäätmete vahehoidla. Samuti on tagatud reaktorisektsioonide ohutu hoid. Samas vajab selgitamist, missuguseid jäätmeid ja millises mahus lõpliku demonteerimise käigus tekib ning kuhu need paigutatakse. See võimaldab hakata kavandama, millist tüüpi jäätmete lõpladestuspaika riik vajab.

Keskkonnaministeerium/
Uudistaja

Euroopa elurikkus vajab rohkem vaba liikumisruumi

Organisatsioon European Wilderness Society (EWS), mille peakorter asub Austrias, on välja käinud üleeuroopalise rohekoridoride võrgustiku idee (PEGnet), kuna EWS varasem projekt Pürenee-Karpaatide koridori kohta on leidnud entusiastliku vastuvõtu.

PEGnet siht on luua katkematu hiiglaslik ökokoridor, mis seaks loodusmaastikke Atlandist Musta mereni ja põhjapolaarjonoest Vahemereni; selline elurikkust täis maastik tooks kasu

nii loodusele kui ka inimkonnale. Muidugi saab idee ellu viia ainult etappide kaupa.

Euroopa loodus on suuresti killustatud. Linnastumine on mõjutanud isegi suuri viimastena säilinud suhteliselt puutumat alasid ja neid läbib tihe teedevõrk. Euroopa keskkonna-agentuuri andmeil on ainuüksi viimase kümne aasta jooksul 5% EL territooriumist kaetud betoniga või muudetud muul moel tehispinnaks, näiteks tööstus-alaks või kuurordiks, või on need jäänud taristu alla. Euroopa autoteed on pikenenud ligi 41% ehk 15 000 kilomeetri võrra ning lähiaastail lisandub veel 12 000

kilomeetrit. Sellistes tihedalt asustatud riikides nagu Belgia ei ületa autoteedeta maastikkude suurus 20 ruutkilomeetrit (EL keskmine on 130 km²).

PEGnet looks Euroopat läbivad koridorid ja marsruudid, mis ühendaks Natura 2000 võrgustiku kaitse all olevaid rändsete liikide puhke- ja sigimispaiku. Idee autorite sõnul on tegemist tüüpilise võidavad-kõik-situatsiooniga: loodus saaks juurde vaba ruumi, inimestele lisanduks aga ökosüsteemiteenuseid, näiteks saaks leevendust üleujutustele ja kliimamuutustele.

EWS/Uudistaja

Selle on EWS Euroopa rohekoridoride loomise plaan. (Allikas: http://wilderness-society.org/)